

JUECE

ISRAELERÃ ËDRÃ BΛBADARÃ

Josue jaidadacarea israelerãba Äcõrëra igaradapeda dewara äcõrë bœada ëpëbadjidaa. Mäwã oblada Äcõrëba ädjirãra dewara puru jwawaeda bœbadjia. Israelerã jumawãyã mïga panne Äcõrëa quïrã djuburiada iwidiadjidaa. Mañ bërã idjia ëberâda bœbadjia ädjirã ëdrã bœmärëa. Israelerã 300 poa audu mäwã panasidaa aba Samuel ewaridaa. Mañ ewariðe Israel druaðe dji boroda neë basía. Jumarãba ädjia quïrïabœdada obadjidaa (Juece 21:25).

Nañ cartara Juece abadaa. Dadjirãba edauðe crïchabadaa Juece bedeaba jara bœda cawa obadarâda. Baribœrla hebreo bedeade mañ bedeaba biara jara bœla ëdrã bœbadarâda. Mañ carea ëberâ bedeade nañ cartara trœ bœsidaa "Israelerã ëdrã bœbadarã."

Adua panla caiba nañ cartara bœsida. Äibërã Samuelba wa Natañba wa Gaba bœsisicada (1 Cronica 29:29). Dji bœdaba cawabisia sâwã Äcõrëba israelerãra ädji dji quïrû jwawaedabemada ëdrã bœbadjida. Idjabäa cawabisia israelerãba Äcõrëra igaradibœrla bië pananida.

Dadji ëberâ bedeade Juece cartaðebemada nañda bœ eropanla: israelerãba Äcõrë igarapedadadæbemada (2:1-23), Deborába, Baraco bida cananeorã poyapedadadæbemada (4:1-24), Gedeoñba madianitarã poyadæbemada (6:1neba aba 7:25ðaa), Jepteba amonitarã

poyadadebemada (10:1neba aba 12:15daa), idjaba Sansoñba pilisteorā poyadadebemada (13:1neba aba 16:31daa).

2

Ācōrē nezoca bajānebemaba Boquiñne jarada

¹ Ācōrē nezoca bajānebemada Gilgaldeba Boquiñnaa wāpeda israelerāa nāwā jarasia:

-Mλa bārāra Egipto druadeba ēdrʌ edapeda mλa diai jarada ējūñnaa enesia. Mλa bārā drōñenabemarāa nāwā jarasia: “Mλa bārā ume bedea bλdara ãyã bλeā.

² Bariblrl nañ druade bearā ume bedea bλrāñadua. Mōgara ādji ācōrē b̄ea itea l̄tl pā buepedadada corapetacuadadua.” Māwā jaradamīna bārāba ïjānaẽ basía. ¿Cārē cārēa māwā odaẽ basi?

³ Bārāba ïjānaẽ bērā mλa jaraya: puru nañ druade bearā mλa waa bārā quīrāpitabemada ãyã jλretaẽa. Āteblrl soaba bārā ēcarrađe ubλda quīrāca ādjirāneba bārāra bia mīga panania. Mañ awara bārāba ādji ācōrē b̄ea ēpēnapeda bio biẽ panenia.-

⁴ Ācōrē nezoca bajānebemaba māwā jaraside jūma israelerāra jīgua jīa duanesidaa.

⁵ Mañ bērā mama tr̄l bλsidaa Boquiñ.* Idjaba mama animarāda Ācōrēa babue diasidaa.

Josue jaidada

⁶ Josueba israelerā wābisiđe ādjia edapedadada ējūñza wāsidaa.†

---

* **2:5** Hebreo bedeade Boquiñ tr̄lba jara b̄la “jīñbadarā.” † **2:6** Josue 24:1-28.

⁷ Josue zocai baside israelerāba Ācōrēra ēpē panasidaa. Idji jaidadacarea dji bororā idji ume panana zocai panasidade bida ādjirāba ēpē panasidaa. Mañ bororāba jūma unusidaa Ācōrēba israelerā itea odada.

⁸ Nuñ warra Josue Ācōrē nezocara 110 poa baside jaidasia.

⁹ Timnat-sera abadađe idjia edada ējūâne israelerāba idjira tâbarisidaa. Mañ ējūâra Epraiñ eyaida bâ druade bâla Gaa eya caita.

¹⁰ Josue ewaridebemarā jūma jaidapedadacarea ādjideba yôpedadarāba Ācōrēra, idjia israelerā itea o bâda sida quîrâdoasidaa.

Israelerāba Ācōrē igarapedada

¹¹ Mâwânanarea israelerāba Ācōrē quîrâpita cadjiruada osidaa. Jâwaba oda ācōrē Baal abadada ēpêsiadaa.

¹² Ācōrēba ādji drôâ nañabemarâra Egiptodeba ēdrâ edadamâna idjira igaradapeda ādji caita bearâ ācōrêda ēpêsiadaa. Mâwâ Ācōrêra quîrûbisidaa.

¹³ Ādjirâba Ācōrêra igaradapeda Baal abadada, Astarte abada sida ēpêsiadaa.

¹⁴ Mañ carea Ācōrêra israelerâ ume bio quîrûsia. Mañba idjia ne drâbadarâa ādji erobeara idu jârîbisia. Idjabâ ādji dji quîrûa ādjirâra idu poyabisia. Djôbâdađe israelerâba waa poyađaě basia.

¹⁵ Djône wâbâdaza Ācōrêra dji quîrûare djôbadjia. Mañ bêrâ israelerâba poyadaca basia Ācōrêba nañna jarada quîrâca. Mâwâ bia mîga duanabadjidaa.

Ācōrēba ēdrə b̄lbadarā diada

16 Māwā bia mīga panne Ācōrēba l̄c̄l̄ḡl̄ ēberārāda b̄lbadjia israelerāra ne dr̄labadarā j̄waedabemada ēdr̄l̄ b̄lēdāmārēā.

17 Baribl̄r̄l̄ israelerāba mał ēdr̄l̄ b̄lbadarā bedeara ījānaca basía. Ātebl̄r̄l̄ dārāéne Ācōrēra wayacusa igaradapeda dewara ācōrē b̄eada ēpēnapeda bia bedeabadjidaa. Ācōrēba obi jaradara ādji dr̄ōā naēnabemaba ījā o pananamīna ādjirāba ījā odaē basía.

18 Dji quīrūba ādjirā biě o panne bia mīga pan bērā āduba mīā sopua bedeabadjidaa. Ācōrēba mał ūrīb̄l̄r̄l̄za ādjirāra quīrā djuburiapeda ab̄a b̄lbadjia ādjirā dji quīrū j̄waedabemada ēdr̄l̄ b̄lmārēā. Ācōrēra mał ēberā ume b̄l bērā idji zocai b̄lmisa israelerāra dji quīrū j̄waedabemada ēdr̄l̄ b̄lbadjia.

19 Baribl̄r̄l̄ dji ēdr̄l̄ b̄lbari jaidadacarea israelerāba wayacusa dewara ācōrē b̄eada ēpēnapeda bia bedeabadjidaa. Mał cadjirua ob̄daza ādji djibarirāba opedada cāyābara auduara obadjidaa. C̄lw̄l̄r̄l̄ zareadeba ādja cadjirua obadara igaradaca basía.

20 Mał carea Ācōrēra israelerā ume bio quīrūpeda nāwā jarasia:

-M̄la israelerā dr̄ōā naēnabemarā ume bedea b̄l̄dāra nał ēberārāba igarasidaa. M̄la jaradara ījānacaa.

21 Mał bērā puru b̄ea Josueba poyadaēra m̄la israelerā quīrāpitabemada ni ab̄a bida āyā j̄lretāēa.-

22 Ācōrēba mał puru b̄eara Canaañ druadē idu bebisia israelerāba idjida ēpēni cawaya ādji dr̄ōā

nañabemaba ēpēpedada quīrāca.

23 Josue ewariđe Ācōrēba mañ puru bearā ãyā jlretaě basía. Idjia Josuéa poyabiě basía, ãtebłrʌ Canaañ druade idu bebisia.

4

Deborába Baraco ume Sisará poyapedada

1 Ehud jaidadacarea israelerāba wayacusa Ācōrē quīrāpita cadjiruada o panesidaa.

2 Mañ carea Ācōrēba ãdjirāra cananeorā boro Jabiñ jlwaeda b̄lsia. Jabiñra Hazor purude babadjia. Jabiñ sordaorā borora Sisará basía. Mañ Sisarára Harošet-goiñne babadjia.

3 Jabiñba djōbada carreta jiorro odada noveciento eroësia. Veinte poa israelerāra quīrā djuburia neě bio bia mīga eroësia. Mañne israelerāba Ācōrēa quīrā djuburiada iwiđisidaa.

4 Mañ ewariđe Deborađa israelerā cawa obari basía. Idjira Ācōrēneba bedeabadjia. Lapidot quima basía.

5 Mañ Deborađa Epraiñ eyaida b̄la druade babadjia Ramá puru idjabā Betel puru ēsi. Israelerā nēbłrade panne idjimaa wābadjiđaa cawa omārēä. Cawa obłrade Deborađa urutaca b̄la edre chūmabadjia. Mañ bērā mañ bacurura Deborađa Uruta tr̄ñ b̄lsidaa.

6 Ewari abā Deborađa Abinoañ warra Baracoda tr̄lbisia. Idjira Neptali druade Quedé purude babadjia. Baraco zedacarea Deborađa nāwā jaraśia:

-Dadji israelerā Ācōrēba b̄la nāwā jara b̄la: "Sordaorā Neptalidebemada Zabuloñebema siđa die mil ededuă Tabor eyadaa.

7 Mλa Jabiñ sordaorā boro Sisaráda bΛ ume djōne wābiya. Dji carretaðeba djōbadarāda, waabema sordaorā sida eneya Quisoñ do zaquedaa. BaribΛrΛ mλa bλa ãdjirāra moyabiya.”-

8 Mañne Baracoba Debora jarasia:

-Bλda mλ ume wāibΛrΛ mλra wāya. Bλda wāébΛrΛ mλ sida wāéa.-

9 Debora jarasia:

-Bia bλa, māëteara mλra bλ ume wāya. BaribΛrΛ Sisará moyadacarea bλra trñ bλgaēa, Ācōrēba Sisarára wērāa moyabi bērā.-

Ara mañda Debora Baraco ume Quedes purudaa wāsia.

10 Mama Baracoba sordaorā Zabuloñnebemada, Neptalidebema sida die mil ãbaa jλrepeda Tabor eyadaa edesia. Debora sida idji ume wāsia.

11 Mañ ewariðe quenita Hebere abadada Quedes puru caita babadjia. Naëna idjira waabema quenitarā ume bādada Zaanaim jewedade idji wua dera o eroëasia.* Mañ Heberera Moise zāwārē Hobáðeba yõna basía.†

12 Mañne Sisarába ūr̄isia Abinoañ warra Baracora idji sordaorā ume Tabor eyadaa wāsidada.‡

13 Mañ carea idji jiorro oða djōbada carreta noveciento panðda, idji sordaorā sida ãbaa jλrepeda Haroset-goiñneba Quisoñ do zaquedaa wāsidaa.

14 Mañbe Debora Baracoa jarasia:

---

* **4:11** *Zaanaim jeweda*. Mañ bedeaba idjaba jara bλa “Zaanaim encina bacuru droma.” † **4:11** *Moise zāwārē Hobá*. Numero 10:29ðe jara bλa Hobára Moise zāwārē Reuel warra basida. ‡ **4:12** *Abinoañ warra*. LcλrΛ traduccioñne mañ bedeara neña.

-¡Adjirā ume isabe djōne wānadua! ¡Idiblrla
 Ācōrēba blá Sisarára poyabiya! ¡Ācōrēra bl na
 wāblrla!-

Ara mañda Baracora idji sordaorā die mil pan
 ume Tabor eyadeba edaa djōne wāsiðaa.

15 Djōne wābladae Ācōrēba Sisarára,
 carretadeba djōbadarāra, waabema sordaorā
 sida bio ne wayabisia. Mañ bērā Baracoba
 idji sordaorā ume necoba zocārā quenasidaa.
 Bariblrla Sisarára idji carretadeba udu jādrapeda
 mīrū pira wāsia.

16 Mañne Baracoba Sisará carretadeba
 djōbadarāra, waabema sordaorā sida ēpēsidaa
 abá Haroset-goiñnaa. Māwā Sisará sordaorāra
 jūma quenasidaa. Ni abá biða zocai bēñ basía.

17-18 Mañ ewaride Hazordebema boro Jabiñra
 quenita Hebere ēberārā ume necai basía. Mañ
 carea Sisarára ādjimaa mīrū wāsia. Jūñside wērā
 Jael abadaba idjira audiaþariðe wāsia. Mañ wērāra
 Hebere quima basía. Jaelba nāwā jarasia:

-Mñ boro, diguidaa zedua. Ne wayarādua.-

Ara mañda Sisarára Jael wua dede edaa wāpeda
 tabesia. Mañne Jaelba idjira borobaba ãnēþari
 þasia.

19 Sisarába jarasia:

-Mñ quirā djuburia baidoda diadua. Mñra
 opichia þla.-

Jaelba pacá jubada animarā e oðade tla eroþasia.
 Mañra ewapeda pacá jubara diasia. Mañbe Sis-
 arára wayacusa ãnēþari þasia.

20 Sisarába jarasia:

-Wua dede eda wābadama chūmedua. Bariduada zepeda nāwā iwidiþrā: “¿caida nama þā?”, jaradua ēberā neēda.-

²¹ Sisarára sē þā bērā bio cāi besia. Mañbe Hebere quima Jaelba wua de egorodaa cachibada bacuru cūmiada, dji cachibada sida edasia. Jaelera chupea eda wāpeda mañ bacuruba Sisará borora egorodaa wāyā cachi nūmasia. Māwā Sisarára beasia.

²² Baracoba Sisará jārla þāde Jael purude jūësia. Mañne Jaelba idji audiabaride wāpeda nāwā jarasia:

-Zedua, þla jārla þlra māa acabiya.-

Ara mañda Baracora Jael wua dede eda wāpeda Sisarára beu tabða unusia. Jaelba cachida bacurrura wadi Sisará borode su nūmasia.

²³ Mañ ewariide Æcōrēba israelerā quīrāpita cananeorā boro Jabiñra māwā poyasia.

²⁴ Mamaþba ðtaa israelerāra cananeorā boro Jabiñ ume djōþdaza poyabadjidaa aba idji beabðadadaa.

6

Æcōrēba Gedeoñ trñna

¹ Māwānacarea israelerāba wayacusa Æcōrē quīrāpita cadjiruada o panesidaa. Mañ carea Æcōrēba ðdjirāra siete poa madianitarā jāwaeda þāsia.

² Madianitarāba ðdjirāra bio bia mīga eropanþ bērā eyadaa wānapeda uria beade, jogoa beade, ðta dji quīrū poya wācara þāmaa bida mīrū panesidaa.

³ Israelerāba u eropanþra madianitarāba, amalecitarāba, idjabāa ðmādau odjabarirebemarā bida jārīcuade zebadjidaa.

4 Ādjirā israelerā ējūāne panlne israelerāba u eropanlra jūma ārībadjidaa abā Gaza ējūānaa. Mañ bērā israelerāba codi carea ni cārē sida neē panasidaa. Ovejada, pacada, burro sida neē panasidaa.

5 Medianitarāra, waabemarā sida ādji wua de bara idjabā ādji animarā bara israelerā druadaa zedapeda ne jūma ārī wābadjidaa adichichi zocārāba néu jūma cobada quīrāca. Ādjirāra ādji cameyo sida zocārā panl bērā poya juachadaca basía.

6 Medianitarāba ne jūma jārīcuabadjida bērā israelerāra ne neē panasidaa. Mañ carea israelerāba Ācōrēa quīrā djuburiada iwiđisidaa.

7-8 Māwā quīrā djuburiada iwiđi panl bērā Ācōrēba idjideba bedeabarida abā ādjirāmaa dia-buesia. Mañ ēberāba ādjirāa nāwā jarasia:

-Dadji israelerā Ācōrēba nāwā jara b̄la: “Māa bārāra Egipode nezoca pananada ēdrā enesia.

9 Egiporā j̄waedabemada, jūma bārā biē o eroþea j̄waedabema sida māa bārāra ēdrā b̄lsia. Māa ādjirāra bārā quīrāpitabemada jūma ãyā j̄retapeda ādjirā druara bārāa diasia.

10 Idira bārāra amorreorā drua badade panabadaa, bariblrl māa bārāa jarasia ādjirā ācōrē b̄eada ēpērānamārēä. Ababe mā, bārā Ācōrēdrā ēpēnida panlana asia. Bariblrl māa jaradara ūjānacaa.”-

11 Mañ ewaride Ācōrē nezoca bajānebemada zepeda Opra puru caita encina bacuru edre

chūmesia.* Mañ bacuru djibarira Abiezedeba yōna Joasa basía. Mama caita Joasa warra Gedeoñba trigoda uva biwadagabada uriade mērā ezoa basia madianitarāba unurānamārēä.

12 Ācōrē nezoca bajānebemara Gedeoñma odjaside nāwā jarasia:

-Ēberā mēsrā bΛ idjabā sozarra bΛ, Ācōrēra bΛ ume bΛa.-

13 Mañne Gedeoñba nāwā jarasia:

-Mñ boro, Ācōrēda wārāda dadjirā ume bΛbΛrΛ, ¿sāwā jācua mīga panΛ? Ācōrēba dadjirāra madianitarā jΛwaeda bΛsia. Dadji drōārāba nēbΛrΛsidaa Ācōrēba ne ununaca o bΛdeba dadjirāra Egiptode nezoca pananada ēdrΛ edasida. Mañda ¿sāñbe waya ne ununacara dadjirā itea oi?-

14 Mañne Ācōrēba Gedeoñ acapeda nāwā jarasia:

-BΛ bΛaædeba israelerāra madianitarā jΛwaedabemada ēdrΛ bΛdua. ¿MñabΛrΛ bΛra wābi bΛéca?-

15 BaribΛrΛ Gedeoñba panusia:

-Mñ boro, ¿mña sāwā dadji israelerāra ēdrΛ bΛi? Mñ ēberārāra jūma Manasedebema dji ne neéara quedéaa. Mañ awara mñra mñ ēberārānebema dji edaara quirua.-

16 Ācōrēba jarasia:

-Mñra bΛ ume bai bērā bΛa madianitarāra poyaya ēberā aþa poyabΛrΛ quírāca.-

17 Mañne Gedeoñba jarasia:

-BΛa wārāda mñda bia unu bΛbΛrΛ, cawabidua bΛdrΛ wārāda mñ ume bedea bΛda.

* **6:11** Ācōrē nezoca bajānebema. Versículo 14de jara bΛa mañra Ācōrē basida.

18 Mᾶa bѧ itea ne enepeda bѧ quĩrãpita bѧya. Mᾶ quĩrã djuburia ãyã wãrãdua mañ enebѧrlmisa.-

Ãcõrẽba panusia:

-Mᾶa jãäya aba bѧ zebѧrlðaa.-

19 Ara mañda Gedeoõra wãpeda chiwatu zqueda beapeda djisua. Idjabã harinada veintidos libra edapeda pañ dji ësãbari neě bѧda ocuasia.[†] Jãma widacarea nedjarara jamarade bѧpeda dji bãra cugurude jue edapeda encina bacuruðaa jãma edesia.

20 Mañne Ãcõrẽ nezoca bajãnebemaba Gedeoõa jarasia nedjarara, pañ sida mõgara õrõ cobѧpeda dji bãra jãma õrõ weamãrẽä. Ara mañda Gedeoõba mãwã osia.

21 Mañbe Ãcõrẽ nezoca bajãnebemaba nedjarara, pañ dji ësãbari neě bѧ sida bacuru quẽbѧba warasia. Ara mañne mõgaradeba tãbѧda eradrlpeda nedjarara, pañ sida jãma bã wãsia. Mãwãbѧrlde Ãcõrẽ nezoca bajãnebema sida nãbasia.

22 Mañne Gedeoõba cawasia idjia Ãcõrẽ nezoca bajãnebemada unusida. Mañ carea jarasia:

-¡Ay, mᾶ Boro Ãcõrẽ! Idibѧrl mᾶra beuya bѧ nezoca bajãnebema quĩrãda ununa bẽrã.-

23 Baribѧrl Ãcõrẽba jarasia:

-Bѧra beuãa. Ne wayarãdua. Necai bѧdua.-

24 Mama Gedeoõba mõgarada õtѧ pã buesia Ãcõrẽda idji ume bedeade bẽrã. Mañ mõgara õtѧ pã buedara trã bѧsia “Ãcõrẽba necai bѧi diabari.”[‡]

[†] **6:19** *Veintidos libra.* Hebreo bedeade jara bѧla “efa.” [‡] **6:24** *Ãcõrẽba necai bѧi diabari.* Hebreo bedeade Jehová-salom bѧla bѧla.

Mañ mõgara ñt_λ pā buedara wadibida Oprá purude b_λa Abiezedeba yōpedadarā ējūāne.

²⁵ Ara mañ diamasi Ācōrēba Gedeoña nāwā jara-sia:

-B_λ zeza pacá dji umébemada siete poa b_λda edadua. § Mañba b_λ zezaba mõgara Baal quīrāca oda ñta nūm_λcārīda errebari coratadua. Mañ orrocawa b_λ bacuru Aserá quīrāca oda nūm_λcārī sida coratadua.

²⁶ Mañbe nañ eya borode mõgarada ñt_λ pā buedua animarā m_λā babue diai carea. Mañ mõgara pā bueda ñr_λ bacuru Aserá quīrāca oda cajērāpeda b_λ zeza pacá dji umébemara beapeda m_λā babue diadua.-

²⁷ Ara mañda Gedeoñba idji nezocarāda die trīpeda Ācōrēba jaradā quīrāca diamasi osia. Åsa oē basía idji zeza ēberārāda, purudebemarā sida waya b_λda bērā.

²⁸ Nurēma purudebemarā piradr_λb_λdade unusidaa mõgara Baal quīrāca oda tab_λda idjabā bacuru Aserá quīrāca oda mama b_λda sida neēda. Mañ awara unusidaa abañba Gedeoñ zeza pacá dji umébemara mõgara ñt_λ pā bueda ñr_λ babuesida.

²⁹ Mañne ãdjiza dji iwidí duanesidaa:

-¿Caiba jāwā osi?-

Jūmarāa iwididapeda cawasidaa Gedeoñba māwā osida. Mañ carea Gedeoñ zeza Joasamaa wānapeda jarasidaa:

³⁰ -B_λ warrara dajadada zebidua. Mõgara Baal quīrāca oda idjabā bacuru Aserá quīrāca oda

§ ^{6:25} Pacá dji umébemada siete poa b_λda. Hebreo bedeade mañra ebuda b_λea.

mama bāda sida coracuasia. Mañ carea dairāba idjira beadia.-

31 Mañne Joasaba idji ume quīrū paná nāwā jarasia:

-¿Māwāra bārāba Baalda carebadica? ¿Idjiare djōnica? Māa jaraya bariduaba Baalerera carebaibārā ñnadrali naēna beuida bāla. Baalda wārāda ācōrēbārā, idjidrā idji mōgara coratada ume djōida bāla.-

32 Gedeoñba mōgara Baal quīräca oñara coratada bērā mañ ewarideba ñtaa idjira trā jarasidaa Jerobaal.*

Ācōrēba jarada wārā arada Gedeoña cawabida

33 Mañ ewaride madianitarāda, amalecitarāda, ñmādau odjabariarebemarā siða jūma ãbaa dji jāredapeda Jordāñ do chānapeda Jezreel jewedade duanesidaa.

34 Mañne Ācōrē Jaurera Gedeoñmaa zesia. Mañ bērā Gedeoñba oveja cachuda jīgua zásia Abiezedebea yōna purura ãbaa jārei carea.

35 Mañbe idjia bedeada diabuesia Manasedeba, Aserdeba, Zabuloñeba, idjabā Neptalideba yōpedadarā zedamārēa. Jūmarā zedapeda Gedeoñ careba djōni carea panesidaa.

36 Mañne Gedeoñba Ācōrēa nāwā jarasia:

-Bla jarasia mñneba dai israelerāra ñdrā bāida.

37 Māa cawa quīrīa bāla bāla jaradara wārāda. Daiba trigo clradagabadamā māa oveja cara mōda bāda egode bāya. Nurēma mañ oveja carada beguea baibārā mañne egorora pōasa baibārā, māa

* **6:32** Hebreo bedeade Jerobaal trāba jara bāla: “Baaldrā djōida bāla.”

cawaya wārāda mñneba dai israelerāra ēdrʌ bñida,
bña jaraða quírāca.-

³⁸ Gedeoñba jaraða quírāca māwāsia. Nurēma
piradrʌpeda oveja carara tapuyabʌrʌde baidoda
taza abā piasia.

³⁹ Baribʌrʌ Gedeoñba Ācōrēa jarasia:

-Mña jāwā mñā sē bʌmñna mñ djuburia
quírürādua. Waya cawabidua bña jaraðara
wārāda. Nañ diamasi ējūära begueabidua baribʌrʌ
oveja carara pōäsa bñdua.-

⁴⁰ Mañ diamasi Ācōrēba māwā osia. Nurēma
ējūära jūma beguea basia, mañne oveja carara
pōäsa basia.

7

Gedeoñba madianitarā poyada

¹ Nurēma diapededēa Gedeoñ, Jerobaal abadara
idji ume panʌ sida pirabaridapeda Harod baido
ñta bogadra bʌmaa wāsidaa. Mama madianitarā
ume djöni carea panesidaa. Madianitarāra ãdjjirā
quírāpe duanasidaa Jezreel jewedade Moré eya
caita.

² Mañbe Ācōrēba Gedeoña jarasia:

-Bla sordaorāra jūmawāyā eroþla. Mña bñrā
israelerā zocárā panáa madianitarāda idu poy-
abibʌrʌ, bñrāba jaraðia ara bñdji lþlaðeba poy-
asidada.

³ Mañ carea bʌ sordaorāa jaradua abñlda ne
waya bʌbʌrʌ, nañ Gala eyaðeba diguidaa wāida
bñda.-*

---

* ^{7:3} Nañ Gala eya. Hebreo bedeade mañra ebuda bñëa.

Gedeoñba māwā jarablrde veintidos mil jēda wāsiðaa. Mañne die mil panesidaa.

4 Mañbe Ācōrēba jarasia:

-Wadibida jūmawāyā zocārā panla. Do zaquedaa baido dodamārēä ededua. Mama mlä cawabiya cairāda djōne wānida panla. Mäa nañ ēberāda bl ume wāyana aibrla, idjira wāida blala. Wāéana aibrla wāiē blala.-

5 Ara mañda Gedeoñba idji sordaorāra edesia baido dodamārēä. Māwā panlne Ācōrēba Gedeoña nāwā jarasia:

-Lcrlba baidora ädji jlwā jāne jue edadapeda usa quírāca sene do panla. Waabemaba chīrāborode copanenapeda baidora do panla. Ädji jlwā jāneba do nūpanlra awara bldua.-

6 Dji jlwā jāneba do nūpanlra tresciento panasidaa. Waabemaba chīrāborodeba baidora do panasidaa.

7 Mañbe Ācōrēba Gedeoña jarasia:

-Mañ tresciento panlba mlä blá madianitarāra poyabiya. Māwā mlä bärā israelerāra édrbl blyu. Waabema sordaorāra jaradua ädji diguidaa wānamārēä.-

8 Ara mañda Gedeoñba ädjirāa jarasia diguidaa wānamārēä baribrla ädjia codi careabemada, oveja cachu sida amebisia. Ädjirā wāpedadacarea Gedeoñ sordaorāra trescientobe panesidaa. Mañne madianitarāra edaa Jezreel jewedade duanasidaa.

9 Diamasi Ācōrēba Gedeoña nāwā jarasia:

-Pirabaridapeeda madianitarā ume djōne wānadua. Mäa blá ädjirāra poyabiya.

10 Barib^lra b^la ādjirā ume djōne wāi carea waya b^lb^lra, naārā ādjirā duan^lmaa b^l nezoca Purá ume edaa wādua.

11 Mañbe ādjirāba jara pan^lda ūrīdua. Mañba b^lra sozarraara b^leaya ādjirā ume djōi carea.-

Ara mañda Gedeo^lra idji nezoca Purá ume edaa wāsia madianitarā pan^l caita.

12 Mañne Jezreel jewedara bira nūmasia madianitarāba, amalecitarāba, āmādau odjabariarebemarā bida. Ādjirāra cābana panasidaa adichichi néu code zebada quīrāca. Ādji cameyora poya juachadaca basía īb^l pusa icawa b^l quīrāca.

13 Gedeo^l madianitarā duan^lma jū̄eside ūrīsia ēberāda umé bedea pan^lda. Aba^lba nēb^lra b^lasia idjia cāimocarade ununada. Nāwā jarasia:

-M^l cāimocarađe unusia cebada pañ boroco-coa odada nama dadjurā duan^lmaa b^lrab^lari zeb^lrlada. Mañba wua dedaa tabariđe zeb^lrlba coratasia.-

14 Mañne dewarabemaba jarasia:

-Mañg^lba jara b^la jāñ Israeldebema Joasa warra Gedeo^lda idji neco bara djōne zeb^lrlada. Wārāda Ācōrēba idjia dadji madianitarāra dadjurāare pan^l sida jū̄ma poyabiya.-

15 Gedeo^lba mañ cāimocarara, dji cawa jaradā sida ūrīpeda Ācōrēa bia bedeasia. Mañbe israelerā sordaorā pan^lmaa jēda wāpeda jarasia:

-Ācōrēba dadjurāa jāñ madianitarāra poyabiya. Ara nawena pirabariđadua djōne wāni carea!-

16 Mañbe Gedeo^lba idji sordaorā tresciento pan^lda awara awara b^lasia. Idjia cien edasia, dewara boro umé pan^la ādjiza cien dia-

sia. Mañbe oveja cachuda, zoco sida jūmarāa jedecasia. Cādorrona ībīrāda mañ zocode eda b̄lbicuasia ebuda ñnarāmārēā.

¹⁷⁻¹⁸ Mañbe ādjirāa jarasia:

-Nañrā dadjirāba madianitarāra jūrā edadia. Māda acładadua. Māda ādjirā duanɻ wagabe jū̄sira mā obłrla quīrāca oładua. Māa, mā ume wābāda bida cachura jīgua zabłdade bārā bida załdadua. Mañbe nāwā biadadua: “¡Ācōrē trāneba, Gedeoñ trāne bida djōbādaa!”-

¹⁹ Mañbe Gedeoñra idji sordaorā cien panɻ ume madianitarā panɻ wagaa jū̄sidaa. Dārāé basia madianitarāba ādji ariquētra wagabadarāda b̄lcuapedādada. Mañne Gedeoñba idji ume panɻ bida cachura jīgua zasidaa. Zoco ādji jāwade eropanɻ sida abeda bogatasidaa.

²⁰ Ara mañne dji bororā umé panɻba ādji sordaorā bida cachura zasidaa. Ādji zoco sida bogatasidaa. Mañbe dji ībīrāda ādji jāwa acłare edasidaa. Cachura ādji jāwa araare eropanasidaa. Mañne nāwā b̄iasidaa:

-¡Ācōrē trāneba, Gedeoñ trāne bida djōbādaa!-

²¹⁻²² Mañne israelerā tresciento panɻba cachura ādji duanɻma zá panesidaa. Ādjirāba madianitarāra jūrā eropanana bērā madianitarāra b̄iadapeda mīrū piraposidaa. Mañne Ācōrēba madianitarāra ara ādjiduba necoba djōbigasia. Māwā panɻne madianitarāra Zererādaa wābada ođe Bet-sita purudaa mīrū wāsidaa. Idjabā Abel-mehola purudaa Tabat caita mīrū wāsidaa.

²³ Mañne Gedeoñba israelerā Neptaliđebemada, Aserđebemada, jūma Manasedebema sida

trābigasia madianitarā ēpēnamārēā.

²⁴ Gedeoñba bedeada Epraiñ eyaida bəl ējūānaa diabuesia Epraiñnebemarā djōne zedapeda madianitarā Jordāñ dode idu chābirānamārēā. Ara mañda Epraiñnebemarāra eda zedapeda Bet-baradē, Jordāñ jewedadē bida do chābadama jāñasidāa.

²⁵ Māwā panñe madianita bororāda umé jidasidāa, Oreb idjaba Zeeb.[†] Oreb abadara beasidāa eya ḥra jira bəlma. Mama trā bəlsidāa “Oreb eya ḥra jira bəl.” Zeeb abadara beasidāa uva biwadagabada uriadē. Mama trā bəlsidāa “Zeeb uva biwadagabada.” Israelerāba waabema madianitarā ēpēpedadacarea ādjia Oreb borora, Zeeb boro sida bəlā tudapeda Jordāñ do quīrārē Gedeoñmaa edesidāa.

10

Tola idjaba Jaír

¹ Abimele jaidadacarea Puvá warra Tola abadaba israelerāra dji quīrū jāwaedabemada ēdrə bəlbadjia. Idjira Dodo wiuzaque basía. Isacardeba yōna basía. Epraiñ eyaida bəl ējūāne Samir purude babadjia.

² Tolaba israelerāra 23 poa ēdrə bəlbadjia. Jaidaside Samir purude təbarisidāa.

³ Tola jaidadacarea Jaír Gala druadebemada 22 poa israelerā ēdrə bəlbari basía.

⁴ Idjia warrarāda treinta eroësia. Mañgarāra treinta burro ḥrā nībabadjidāa. Gala druadē treinta

---

[†] **7:25** Hebreo bedeade Oreb trāba jara bəla “Āgoso.” Zeeb trāba jara bəla “Mēābema Usa.”

puru ādjirā jₗwaeda eropanasidaa. Maₗ puru b̄eara wadibida Jaír puru abadaa.

⁵ Jaír jaidaside Camoₗ purude tₗbarisisidaa.

Amonitarāba israelerā biē eropanana

⁶ Maₗ ewaride israelerāba wayacusa Ācōrē quīrāpita cadjiruada o panesidaa. Baal abadada, Astarte abada siða ēpēsidaa. Idjabā Siriadebemarā, Sidoñnebemarā, moabitarā, amonitarā idjabā pilisteorā ācōrē b̄eada ēpēsidaa. Ācōrēra abeda igarasidaa.

⁷ Maₗ carea Ācōrēra bio quīrūpeda israelerāra pilisteorā idjabā amonitarā jₗwaeda bₗsia.

⁸ Maₗ ewaride pilisteorāba, amonitarā bida israelerā Gala ējūāne b̄eada poyadapeda dieciocho poa biē o panasidaa. Gala ējūāra amorreorā ējūā bāda basia. Jordaₗ dodeba īmādau odjabariare bₗla.

⁹ Maₗbe amonitarāra Jordaₗ do chāsidaa Ju-dādebemarā ume, Benjamīñebebemarā ume, idjabā Epraiñnebemarā ume djōni carea. Māwā jūma israelerāra bio bia mīga duanabadjidaa.

¹⁰ Māwā panāne israelerāba Ācōrēa quīrā djuburiada nāwā iwiðisidaa:

-Dai Ācōrē, bₗ quīrāpita dairāba cadjirua waiþlada osidaa. Bₗra igaradapeda Baalda ēpēsidaa.-

¹¹⁻¹² Ācōrēba panusia:

-Egiptorāba, amorreorāba, amonitarāba, pilisteorāba, Sidoñnebemarāba, amalecitarāba, madiani-

tarā bida bārā biē obʌdaza bārāba quīrā djuburia iwidibʌdađe māa bārāra ēdrʌ bʌbadjia.*

¹³ Māwā odamīna bārāba māra igaradapeda de-wara ācōrē ɓeada ēpēsidaa. Mał bērā māa bārāra waa ēdrʌ bʌlēa.

¹⁴ ¡Bādjia ēpēbada ācōrē ɓeaa quīrā djuburi-ada iwidide wānadua! ¡Adjirābʌrla bārā bia mīga panʌnebemada ēdrʌ bʌdisicada!-

¹⁵ Mañne israelerāba Ācōrēa jarasidaa:

-Daiba wārāda cadjiruada osidaa. Bʌla dairā cawa o quīrīa bʌ quīrāca odua, baribʌrla j̄dai quīrā djuburia nawena ēdrʌ bʌlādua!-

¹⁶ Mañne dewara ācōrē ɓeara israelerāba batacuadapeda Ācōrēra wayacusa ēpēsidaa. Israelerā bia mīga panʌ bērā Ācōrēba waa droaē basía.

¹⁷ Mał ewaride amonitarāra Gala ējūāne dji jʌresidaa israelerā ume djōni carea. Mañne Galadebema israelerāra Mizpa purude dji jʌresidaa.

¹⁸ Māwā panʌne ādjirāba, dji bororā bida ādjiza iwidisidaa:

-¿Caida naärā amonitarā ume djōne wāi?-

Małbe nāwā bedea bʌsidaa:

-Djōbʌdađe dji noocoare ɓebʌrla jūma dadji Galadebemarā boro baya.-

11

Jepteba amonitarā poyada

¹ Mał ewaride Jepteda Gala ējūāne babadjia. Idjira bio mēsrā basia idjabā sozarra basia. Dji

---

* **10:11-12 Madianitarā.** Griego bedeade māwā bʌ bʌla. Hebreo bedeade “Maoñ” bʌ bʌla.

zezara Gala abadjidaa. Galaba wērā audua ume Jeptera unusia.

² Gala quima bida warrarāda tosia. Mañ warrarā waripedadacarea Jeptea jarasidaa ādji zezaba eroþədebemada edaëda, dewara wērāba toda bērā. Māwā jaradapeda Jeptera ãyā jøretasiðaa.

³ Mañ carea idji djabarā ume bædada Tob ëjūâne bæde wāsia. Mama ëberärā cadjurua bæda pepeda ādjia quïrïbædada oðe wābadjidaa.

⁴ Mañmisa amonitarāra Mizpa puruðaa zesiðaa Galadëbema israelerā ume djõni carea.

⁵ Mañ carea Galadëbema israelerā bororāra Tob ëjūânaa Jepte trñne wāsidaa.

⁶ Dji bororāba idjía nāwā jarasidaa:

-Amonitarāra dairā ume djõne zesiða bērā daiba quïrïä panla bñra dai ume wāpeda dai sordaorā boro baida.-

⁷ Dji bororā tāëna idji djabarāda panla bērā Jepteba nāwā jarasia:

-¿Bäräba mñra quïrïma panasidaëca? ¿Mñ zeza dedebemada ãyā jøretadaë basica? Bärära minijïchiade panla bērā ¿mñra jāwā jøræde ze panla?-

⁸ Mañne dji bororāba nāwā jarasidaa:

-Mäe, mañ carea dairäba bñra jøræde ze panla. Quïrïä panla bñra dairäare amonitarā ume djõne wāida. Wāsira bñra dai Galadëbema israelerā boro bayaa.-

⁹ Jepteba jarasia:

-Bäräba mñra jëda amonitarā ume djõne ededapeda Äcõrëba mñä ãdjiräda poyabibñra, ¿wäräda mñra bärä boroda bñðica?-

¹⁰ Dji bororäba panusidaa:

-Māē, dairāba Ācōrē quīrāpita jarabādaa bāla jara bāra wārāda odida.-

11 Ara mañda Jeptera ādjirā ume wāpeda Galadēbema israelerāba idjira bāsidaa ādji sordaorā boroda idjabā puru boroda. Mañbe Mizpa purude Jepteba dji bororāa jarađara waya Ācōrē quīrāpita jarasia.

12 Māwānacarea Jepteba ḥcārla diabuesia amonitarā boroa nāwā iwidiđamārēā:

-Bāra ḥcārē cārēā dairā ume quīrū bā? ḥCārē cārēā dai druade djōne ze bā?-

13 Amonitarā boroba Jepteba diabuedarāa nāwā panusia:

-Bārā israelerā Egiptodeba zesiđade dai druara jārīsidaa Arnoł dodeba aba Jabó doda. Jūma Jordāl do icawa bā ējūā īmādau odjabariare bāra jārīsidaa. Bārāba mañ ējūāda biadeba jēda diadiđarā bārā ume djōnaēa.-

14-15 Mañbe Jepteba dewararāda diabuesia amonitarā boroa nāwā jarađamārēā:

-Jepteba nāwā jara bāla: "Dai israelerāba bārā amonitarā druara ni moabitarā drua sida jārīnaē basia.

16 Dai israelerā Egiptodeba īdrāsidae naārā ējūā pōāsa ewaraga bāđe Pusa Purruđaa wāsidaa. Mamaļba Cadé purude jūēne wāsidaa.

17 Mañne dai israelerā bororāba ḥcārla diabuesidaa Edoł druadēbema boromaa. Idjia iwidiđisidaa dai israelerā idji druade wāyā wābimārēā. Baribārla idjia iduaribiē basia.* Moab druadēbema boroa bida abarida iwidiđisidaa.

---

* **11:17** Numero 20:14-21.

Barib^lr^l idjia bida iduaribiē basía. Mañ bērā dai israelerāra Cadéde duanesidaa.

¹⁸ Mañbe ëjūā pōäsa ewaraga b^ldē Edoñ drua audu idjabā Moab drua audu p^lrr^lga wānapeda Arnoñ do icawa jūne wāsiðaa. Mama Moab drua quīrāpe lāmādau odjabariare duanesidaa barib^lr^l do chānaē basía, wa quīrārē moabitarā drua bērā.[†]

¹⁹ Mañbe dai israelerā bororāba l^lc^lr^l Hesboñ purudaa diabuesidaa amorreorā boro Sehoñmaa. Idjia bida iwidisidaa dai israelerāra idji druade idu wāyā wābimārēā dai druadaa.

²⁰ Barib^lr^l dai israelerāba iwidipectadara Sehoñba sewada crīchaða bērā idji druade idu wāyā wābiē basía. Mañ awara idji sordaorāda jūma ābaa j^lrepeda Jahaza puru caita zedapeda dai israelerā ume djōsidaa.

²¹ Barib^lr^l dai israelerā Ācōrēba Sehoñra, idji sordaorā sida jūma poyabisia. Mañbe dai israelerāba mañ druade bea amorreorā ëjūāra jūma edasidaa.[‡]

²² Arnoñ dodeba aba Jabó dodaa idjabā ëjūā pōäsa ewaraga b^ldēba aba Jordañ dodaa ãdji ëjūāra jūma edasidaa.

²³ Dai israelerā Ācōrēba amorreorāra ãyā j^lretapeda mañ ëjūāra dairā, idji purua diadā bērā ¿b^lra cai māwā jārī carea?

²⁴ ¿B^l ācōrē Quemoba b^la diadara b^lreēca? Abari quīrāca dai Ācōrēba dairāa diadara daidea.

²⁵ ¿B^la moabitarā boro bada Zipor warra Baláda quīrāneba b^lca? Nañ ëjūā carea idjira dairā ume ijaraē basía ni djōne zeē basía. § ¿B^lra Balá cāyābara

---

† **11:18** Numero 21:10-15. ‡ **11:21** Numero 21:21-30. § **11:25** Numero 22:1-6.

dji dromaara bə́ca?

26 Dai israelerāra Hesboñ purude, Aroer purude, mañ caita b̄ea puru zaquede, idjabā Arnoñ do icawa b̄ea purude bida tresciento poa panla. Dairāra nañ druađe dārābʌdaa. Bārāba ɿcārē cārēā ɿrābʌrʌ nañ druara iwidí panʌ?

27 M̄la b̄lra biě oě b̄la. Bʌdrʌ dairā ume djō quīrīñ b̄l b̄rā biě o b̄la. Ācōrē dadji cawa obariba id̄i cawabiya cairāba jipa o panʌda: dai israelerāba wa bārā amonitarāba.”-

28 Jepteba māwā̄ jarabidamīna amonitarā boroba ſjāé basía.

29 Mañne Ācōrē Jaurera Jeptemaa zesia. Mañ b̄rā Jeptera Gala ējūâne, Manasedeba yōpedadarā ējūâne bida jūma plrrasia sordaorā j̄rei carea. Sordaorā ãbaa j̄repeda Gala druađe b̄l Mizpa purude jūësia. Mamałba amonitarā ume djōne wāsia.

30-31 Māwā̄ b̄lde Jepteba Ācōrēa wārāneba nāwā̄ jarasia:

-B̄la amonitarāda m̄á poyabibʌrʌ, diguidaa wābʌrʌde naärā m̄l audiabaride zebʌrʌda m̄la b̄la babue diaya.-

32 Māwā̄ jarapeda amonitarā ume djōne wāsia. Mañne Ācōrēba idjía poyabisia.

33 Jepteba amonitarāra zocārā quenasia. Aroer purudeba aba Minit purudaa idjabā Abel-queramiñ purudaa bida veinte puru poyasia. Māwā̄ amonitarāra israelerā j̄waeda panesidaa.

Jepteba idji cau Ācōrēa diada

34 Māwā̄nacarea Jeptera Mizpa purudaa j̄eda wāsia. Diguidaa jūëbʌrʌde idji cauba audiabarisia.

Tōnōā zá bʌde cari basia. Jepteba dewara cauda ni warra sida neě basia. Aba idjidrʌ erobasis.

³⁵ Idji cau unubʌrʌde Jeptera bio sopuasia. Mañ carea idjia cacuade jʌ bʌda cüetacuapeda idji caua nāwā jarasia:

-jAy, cau, bʌa māra bio sopuabibʌrʌ! Māa Ācōrēa wārāneba diai jaradara diaida bʌa.-

³⁶ Dji cauba nāwā jarasia:

-Zeza, bʌa Ācōrēa iwidiđa quīrāca idjia amonitarā bʌ dji quīrūra poyabisia. Mañ bērā bʌa idjia wārāneba jaradara odua. Māra Ācōrēa babue diadua.

³⁷ Baribʌrʌ māl quīrā djuburia jedeco umé māra eyade idu plrrlađe wābidua. Māl dji biarā ume jiāne wāya māra quima edaě beui bērā.-

³⁸ Jepteba panusia:

-Bia bʌa. Wādua.-

Idjira jedeco umé idu wābisia. Mañne idji biarā ume eyade jiā nībasidaa, quima edaě beui bērā.

³⁹ Māwānacarea idjira Jeptemaa jēda zesia. Mañbe Jepteba Ācōrēa wārāneba jaradara osia. Māwā idji caura umaquīrā adua bʌda jaidasia.

⁴⁰ Mañ carea Israeldebema awērārāba poaza ewari quīmārē Galadēbema Jepte cau carea jiābadaa.

12

Jepteba Epraiñnebemarā poyada

¹ Jepteba amonitarā poyadacarea Epraiñnebema sordaorāda dji jʌredapeda Jordāñ

do chānapeda Sapoñ puruare Jepte b̄amaa wāsiðaa.* Quīrūbideba Jeptea nāwā iwidiðidaa:

-¿Cārē cārēa b̄aduba amonitarā ume djōne wāsi?
¿Cārē cārēa dairāra trāl̄ basi b̄a ume wānamārēā?
Māwā oda b̄erā dairāba b̄ra, b̄a de siða jūma babuedia.-

² Mañne Jepteba ãdjirāa nāwā panusia:

-M̄ra, m̄l̄ ēberārā siða amonitarā ume djō panasiðaa. Mañne bārāra trābisia barib̄a bārāba carebade zedaē basia.

³ Carebade zedaē b̄erā m̄ra beadī adua amonitarā ume djōne wāside Ācōrēba m̄la ãdjirāra poyabisia. Mañda bārāra ¿cārē cārēa m̄l̄ ume djōne ze pan̄?-

⁴ Mañne Epraiñnebemarāba ãdjira nāwā biē jarasiðaa:

-Bārā Galade bearā dadji Epraiñneba yōpedadamīna dairāra igaradapeda bādjia o quīrīa pan̄da obadaa. Dai Epraiñneba yōpedada tāena idjaba Manasedeba yōpedada tāena panabadamīna bārāra awara quīrāca panabadaa.-
†

Māwā jara pan̄ carea Jepteba Galadēbema sor-
daorāda ábaa j̄arepeda Epraiñnebemarā ume djōne wānapeda zocārā quenasiðaa.

⁵⁻⁶ Mañne Galadēbemarāba Jordāñ do chābadama j̄āsidaa. Mama Epraiñnebemarāra chānidā panasiðaa jēda ãdji druadaa mīrū wāni carea. Aþaþba chāi carea iwidiþl̄de Galadēbemarāba iwidiþadjidaa:

-¿B̄ra Epraiñnebemaca?-

* **12:1** Sapoñ trāba jara b̄la “norte.” † **12:4** Hebreo bedeade mañ versículora ebuda b̄la.

Mañne Epraiñebemaba māwāéana asira Galadebemarāba jarabadjidaa:

-“Chibolet” adua.-‡

Epraiñebemarāba mañ bedeara poya aride jaradaca basía. Biara “Sibolet” abadjidaa. Mañne abañba Sibolet asira Galadebemarāba cawabadjidaa idjira Epraiñebemada. Mañ bērā jidadapeda ara mama Jordañ do icawa beabadjidaa. Mañ ewaride Epraiñebemarāra 42 mil beasidaa.

⁷ Jeptebe sei poa israelerāra dji quīrū jwaeñabemada ēdrñ bñbadjia. Jaidadacarea Gala druađe idji purude tñbarisidaa.§

Ibzañ, Eloñ, Abdoñ

⁸ Jepte jaidadacarea Ibzañ Beleñnebemada israelerā ēdrñ bñbari basía.

⁹ Mañ Ibzañba warrarāda treinta, caurā sida treinta eroëasia. Idji caurāda dewara puruđebemarāa quima diasia. Idji warrarā itea dewara puruđebema wērārāda treinta enesia ãđji quimada bñeadamärñā. Ibzañra siete poa israelerā ēdrñ bñbari basía.

¹⁰ Jaidasiđe Beleñ purude tñbarisidaa.

¹¹ Ibzañ jaidadacarea Eloñda die poa israelerā ēdrñ bñbari basía. Mañ Eloñra Zabuloñneba yõna basía.

¹² Jaidasiđe Ajaloñ purude tñbarisidaa Zabuloñneba yõpedađarā ējñâne.

¹³ Eloñ jaidadacarea Hilel warra Abdoñda israelerā ēdrñ bñbari basía. Mañ Abdoñra Piratoñ puruđebema basía.

---

‡ **12:5-6 Chibolet.** Mañ bedeaba jara bñla “do jiradrñ.” § **12:7 Gala druađe idji purude.** Hebreo bedeade nãwã bñ bñla: “Gala druađe bñea purude.”

14 Idjia warrarāda cuarenta idjabā wiuzquerāda treinta erōasia. Ādjirāra setenta burro ḥrā nībabadjidāa. Abdōra ocho poa israelerā ēdrā b̄lbari basía.

15 Hilel warra Abdōl jaidaside Piratōl purude t̄lbarisidāa Epraiñneba yōpedadarā ējūā eyaida b̄lde. Naēna amalecitarāda mañ ējūāne panabadjidaa.

13

Sansoñ topedada

1 Māwānacarea israelerāba wayacusa Ācōrē quīrapita cadjiruada o panesiidaa. Mañ carea Ācōrēba ādjirāra cuarenta poa pilisteorā j̄waeda basía.

2 Mañ ewaride Zora purude ēberāda babadjia Manoa abadada. Idjira Dañneba yōna basía. Idji quimada warra toca bērā warra neē basía.

3 Ewari aba Ācōrē nezoca bajānebemada mañ wērāma odjapeda nāwā jarasia:*

-M̄la cawa b̄la b̄lra warra toca bērā warra neē b̄lida. Bariblrl b̄lra biogoa b̄peda umaquīrā warrada toya.

4-5 Mañ warrara b̄l biteda b̄l ewarideba ḥtaa Ācōrē itea b̄aya. Mañ bērā uva ba aseada, dewara itua sida dorādua. Mañ awara Ācōrēba idu cobicara corādua. B̄l warrara nazareo bai bērā idji budara t̄cara b̄la.† Idjia j̄wa b̄lya bārā israelerāra pilisteorā j̄waedabemada ēdrā b̄li carea.-

---

* **13:3** Ācōrē nezoca bajānebema. Versículo 8-9de jara b̄la m̄ra Ācōrē basida. † **13:4-5** Numero 6:1-21.

6 Mañbe dji wērāra idji quima Manoamaa wāpeda nāwā jarasia:

-Ēberā Ācōrēba diabuedada māmaa zesia. Idjira bajānebema nezoca quīrāca ununa bērā mā wayasia. Idjira sāmabemada, idji trā siða mā iwidiē basia. Idjia mā jaraē basia.

7 Baribārla idjia jarasia māra biogoa bēpeda warrada toida. Mañ warrara mā biteda bā ewariðeba aba idji beubārlada Ācōrē itea bayada asia. Idjira nazareo bai bērā mā uva ba aseada, dewara itua siða docara bālada asia. Mañ awara Ācōrēba idu cobicada mā cocara bālada asia.-

8 Mañne Manoaba Ācōrēa nāwā iwidisia:

-Dai Ācōrē, mā djuburia bla diabueda ēberāda wayacusa daimaa diabuedua jaradiamārēā mā quimaba toi warrara sāwā daupēnida panla.-

9 Manoaba iwidiñara Ācōrēba bia ūrīsia. Mañ bērā bajānebema nezocara dji wērāmaa waya zesia. Mañne wērāra néude basia. Baribārla idji quima Manoara neē basia.

10 Mañ bērā dji wērāra idji quimamaa pira wāpeda nāwā jarasia:

-¡Māa ēberā sāñbeda ununara waya zesia!-

11 Mañ carea Manoara piradrāpeda idji quima ume wāsia. Dji ēberā bālma jūñpeda nāwā jarasia:

-Sāñbeda mā quima ume bedea bādara ¿bā basica?-

Dji ēberāba panusia:

-Māe. Mā basia.-

12 Mañne Manoaba nāwā iwidisia:

-Bla jarada quīrāca mā quimaba warrada tosira, daiba idjira ¿sāwā daupēnida pan? ¿Idjira sāwā eropananida pan?-

13 Bajānebema nezocaba panusia:

-Mλa jaraða quīrāca bλ quimaba jūma ījā oida bλa.

14 Uvara cocara bλa. Uva bλ aseada, dewara itua sida docara bλa. Maλ awara Ācōrēba idu cobicara ni maārī biða cocara bλa. Mλa jaradara idjia jūma ījā oida bλa.-

15 Manoaba bajānebema nezocaa nāwā jarasia:

-Dai djuburia wadi wārādua. Chiwatu zaqueda beadapeda bλ itea djudia.-

16 Bajānebema nezocaba panusia:

-Mλ bebλrλ sida bārā djicora coēa. Baribλrλ bārāba quīrīā panbλrλ, maλ chiwatu zaquera Ācōrēa babue diadadua.-

Manoaba bajānebema nezocada māwā bλda wadi cawaē bāsia.

17 Mañne Manoaba Ācōrē nezoca bajānebemaa jarasia:

-Bλ tr̄ra daia jaradua. Māwā bλa jaraða quīrāca dai warra todacarea bλra bia jaradia.-

18 Baribλrλ bajānebema nezocaba jarasia:

-Bλa ḡcārē cārēā mλ tr̄ra cawa quīrīā bλ? Mλ tr̄ra jūmawāyā bia quirua. Ēberārāba poya cawaðaēa.-

19 Manoaba chiwatu zaquera beapeda néudebema sida edapeda umena mōgara ñrλ cobλpeda Ācōrēa jūma babue diasia. Mañne Manoaba idji quima biða acλ panñe Ācōrēba ne ununacada nāwā osia:

20 Mañoaba babue diadara waibλa eradrλ nūmλne Ācōrē nezoca bajānebemara maλ uruaðeba bajānaa wāsia. Manoaba idji quima biða maλ ununapeda Ācōrē wayaadeba chīrāborode

copanenapeda ādji dratura egorodaa tēū copanesiedaa.

²¹ Ācōrē nezoca bajānebemara Manoama, dji quimama bida waa odjaē basia. Mañ bērā Manoaba cawasia dji ēberāra wārāda Ācōrē nezoca bajānebemada māwā basida.

²² Mañne idji quimaa nāwā jarasia:

-Ācōrēda unupedada bērā dadjira beudia.-

²³ Baribarla dji quimaba jarasia:

-Māwāéa. Ācōrēba dadjida bea quīrīā bādabara dadjia chiwatu idjabā néudebema babue diapedadara bia edaē bacasia. Mañ awara idjia ne ununaca oðara unubiē bacasia ni dadji warra ununinebemada jaraē bacasia.-

²⁴ Māwānacarea dji wērāba warrada tosia. Mañ warrara trā bāsia Sansoñ. Sansoñ waribarlađe Ācōrēba idjira careba basia.

²⁵ Mañ ewaride Sansoñra Dañneba yōpedadarā purude bābadjia Zora puru idjabā Estaol puru ēsi. Mama Ācōrē Jaureba unubibadjia idjira Sansoñ ume bāda.

14

Sansoñba quima edai bāda

¹ Ewari abā Sansoñra pilisteorā puru Timnataadaa wāsia. Mama pilisteo wērāda unupeda awuasia.

² Jēda diguidaa wāpeda idji djibarirāa nāwā jarasia:

-Mā Timnata purude pilisteo wērāda unusia. Mā djuburia, idji djibarirāa idjira iwididadua mā edai carea.-

³ Mañne Sansoñ djibarirāba jarasidaa:

-¿Cārē cārēā pilisteo wērāda eda quīrīā bλ? Pilisteorāra cacua wēāgoě taþeaa. ¿Dadji Dañneba yōpedadarā idjaba waabema israelerā tāēna wērā biada neēca?-

Sansoñba panusia:

-Mλa jāñ wērāda awua bλa. Idjira mλ itea iwidiedadua.-

⁴ Idji djibarirāba adua panasidaa Ācōrēbλrλ Sansoña māwā crīchabisida. Māwā osia Sansoñra pilisteorā ume djōne wāmārēā. Mañ ewaride israelerāra pilisteorā jλwaeda panasidaa.

⁵ Mañbe Sansoñ djibarirāra Timnata purudaa wāsiðaa. Idji sida ãdji caidu wāsia. Sansoñ Timnatadebema uva ējūāne jūēbλrλde imamaba idjira orrasia.

⁶ Ara mañda Ācōrē Jauredeba Sansoñra bio juerza barapeda ara idji jλwaba imamara beasia chiwatu zaque beabλrλ quīrāca. Māwā beadamīna idji djibarirāa jaraē basia.

⁷ Mañbe Timnatade jūēpeda dji wērā ume bedeasia. Mañ wērāra bio awuasia.

⁸ Dārābλrλde Sansoñra wayacusa Timnatadaa wāsia mañ wērā edai carea. Puru caita jūēbλrλde imama beadada acade wāsia. Mañne imama bλwλrλde urrajō dλrrλda powua nūmasia idjaba urrajōda eda basia.

⁹ Mañ urrajōra idji jλwaba tue edapeda jō wāsia. Idji djibarirā unuside urrajōra diasia. Mañne ãdjia jōsidaa. Baribλrλ Sansoñba jaraē basia imama beuda bλwλrλde urrajōra edasida.

¹⁰ Sansoñ zezara dji wērā bλmaa wāsia. Mama Sansoñba bλsrida ne cobada waibλada osia cūdrarāba quima edabλdade obada quīrāca.

11 Pilisteorāba Sansoñ unusidade ãdji dji biarāda treinta edasidaa idji ume pananamãrẽ.*

12 Sansoñba mañ treinta paná nãwã jarasia:

-Mãa bãrãa mãdjiruda jaraya. Siete ewari nañ bãsrida cobada ewari o panñne bãrãba mañ mãdjiruda cawa jaraðibãrla, mãa bãrãza lino oða djioda aba idjabã bãsrida oði careabema djo sida aba diaya.

13 Baribãrla cawa jaradaëbãrla, bãrãza mãa lino oða djioda aba idjabã bãsrida oði careabema djo sida aba diaðida panña.-

Adjia jarasidaa:

-Bia bãla. Jaradua.-

14 Mañne Sansoñba nãwã jarasia:

-Mãdjiru, mãdjiru, mãdjiru. Dadji cobarideba coðida edasia. Dji mësrãara bãðeba cûada edasia. Mañgra ¿cãrẽ?-

Ewari ūbeade pilisteorã treinta panña mãdjirura cawa jaradaë basía.

15 Mañ carea quimãrẽbema ewaride Sansoñba edai wêrãra nãwã jarasidaa:[†]

-¿Bãrãba dairãra trãsidaca dairãnedã jãrñi carea? Jãl mãdjiruba jara bãrla bãdjí quimaa iwidiðua. Mawã oëbãrla daiba bãrla, bã ëberãra siða babuedia.-

16 Ara mañda dji wêrãra Sansoñmaa wãpeda jíã bãrla nãwã jarasia:

* **14:11** *Pilisteorāba Sansoñ unusidade.* Hebreo bedeade mawã bãla. Griego ñawã bãla: “Pilisteorāba Sansoñra waya panã bãrã.” † **14:15** *Quimãrẽbema ewaride.* Griego bedeade mawã bãla. Hebreo bedeade ñawã bãla: “Sietebema ewaride.”

-¡Bla m̄ra quīrīāé bla! Jāl m̄ādjiru m̄l ēberārāa jaradara bla m̄la jaraē bla cārēda jara bla. ¡Bla m̄ra quīrāma bla!-

Sansoñba panusia:

-M̄la bla ¿cārēā jarai? M̄l djibarirāa biđa jaraē bla.-

¹⁷ Baribarla dji wērāra mañ blaśrida cobada ewari siete panlae jīābadjia. Baridua mīā sē bla bērā sietebema ewaride Sansoñba idjía jarasia. Ara mañda wērāba pilisteorā treinta panla jarasia m̄ādjiruba jara bla.

¹⁸ Sietebema ewaride queui naēna pilisteorāra Sansoñmaa wānapeda m̄ādjirura aride nāwā jarasidaa:

-Urrajō cāyābara ¿cārēda cūāara bla? Imama cāyābara ¿cārēda mēsrāara bla?-‡

Mañne Sansoñba jarasia:

-Bārāra m̄l wērā ume bedeapedadaēbara poya panunaē bacasia.-‡

¹⁹ Mañne Ācōrē Jauredēba Sansoñra bio juerza barapeđa pilisteorā puru Ascaloñnaa wāsia. Mamabemarāda treinta beapeda ādjia cacuade jībadara edapeda m̄ādjiru aride jarapedadarāa diasia. Māwānacarea bio quīrū bla idji zeza dedaa jēda wāsia.

²⁰ Mañ bērā idji quima bai bāda zezaba dji caura Sansoñ ume bla ēberāa diasia.§

---

‡ **14:18** Hebreo bedeade nāwā bla: “M̄l pacā ume ējūāda odaēbara m̄ādjirura cawadaē bacasidaa.” § **14:20** Sansoñ ume bāda ēberāa. Hebreo bedeade mañra ebuda blaēa.

15

¹ Māwānacarea trigo jara Sansoñba idji quima bai ɬadara acʌde wāsia. Idjía diai carea chiwatu zaqueda edesia. Jūēpeda dji zāwārē bai ɬadaa jarasia:

-Mλ wērā cāibarimaa acʌde wāya.-

Baribʌrl dji wērā zezaba idu wābiē basía.

² Idjia jarasia:

-Mλa crīchasia bλa mλ caura abeda igarasida. Mañ carea bλ umé ɬada ēberāa idjira diasia. Mλ cau tēābemara biara quirua. Idjidrl dji nabema cacuabari edadua.-

³ Mañ carea Sansoñba jarasia:

-jBārāba māwā opedada bērā mλa bārā pilisteorā biē obʌrlde bedeade ɬaēa!-

⁴ Mañbe Sansoñba usa pāda tresciento jidacuasia. Mañra umé uméa ãbaa dji drude j̄cuapeda cādorrona ïb̄rāda ãdji drude j̄cuasia.

⁵ Mañbe ïb̄rāra coacuapeda usa pāra pilisteorā néude buecuasia. Mañba ãdji trigora jūma bá wāsia, dji ewapedadada, dji ewadaē panλ siða. Mañ awara ãdji uva ëjūāra, olivo ëjūā siða jūma bá wāsia.

⁶ Mañ carea pilisteorāba jūmarāa iwidisidaa caiba māwā osi cawaya. Mañne cawasidaa Sansoñba māwā osida idji zāwārē bai ɬadaba idji caura Sansoñla diai cāyābara Sansoñ umé ɬada ēberāa diada bērā. Mañ carea pilisteorāba dji wērāra, dji zeza siða bá beasidaa.

⁷ Mañne Sansoñba jarasia:

-Bārāba māwā opedada bērā mλa wārāneba jaraya ñnāñé bārāra biē o ɬaida abā mλa quññābʌrl quññāca obʌrldeaa.-

8 Māwā jarapeda quīrūbideba pilisteorāra zocārā quenasia. Mañbe Sansoñra Etam eya ḥra jira bādaa wāsia. Mama uriade besia.

Sansoñba burro beuda quidatrāba pilisteorā quenana

9 Sansoñ mama bāde pilisteorāra Juda druadaa zedapeda ējūā Lehi abada caita duanesidaa.*

10 Mañne Judadebemarāba ādjirāa nāwā iwidiisidaa:

-¿Cārē cārēā dairā ume djōne ze panā?-

Pilisteorāba panusidaa:

-Sansoñda jidaeze panla dairāra biē oda bērā.-

11 Mañ carea Judadebemarāra Etam eya ḥra jira bādaa tres mil wāsidaa. Sansoñ babari uriama jūñapeda idjía nāwā jarasidaa:

-Bla ¿cārē cārēā dadjirāra nēbārade bāsi? ¿Adua bāca dadjirāra pilisteorā jāwaeda panāda?-

Sansoñba panusia:

-Ādjirāba māda biē opedada bērā māa ādjira ara mañ quīrāca osia.-

12 Mañne Judadebemarāba jarasidaa:

-Dairāra ze panla bāra pilisteorāa jida diadi carea.-

Mañne Sansoñba jarasia:

-Naārā wārāneba jaradadua bārāba māra beadaeda.-

13 Judadebemarāba jarasidaa:

-Bāra beadaea. Aþabe bā jāwara jānapeda pilisteorāa jida diadia.-

Ara mañda jācara djiwidi uméba Sansoñra jānapeda idji babari uriadeba jida edesidaa.

---

* **15:9** Hebreo bedeade Lehi trāba jara bāa “quidatrā.”

14 Êjūā Lehi abadade jūēbādae pilisteorāra bāsrida bāga duanāda idjimaa zesidaa. Baribārā Ācōrē Jauredeba Sansoñra bio juerza barapeda idji jāwa jā bāda jācarada tācuasia lino nayāna bā wāna quīrāca.

15 Mañne burro beuda quidatrāda unupeda edasia. Mañba pilisteorāda mil quenasia.

16 Quenapeda nāwā jarasia:
Māa burro quidatrāba ādjira boromea bue nūmāsia.

Burro quidatrāba māa ēberārāda mil quenasia.

17 Māwā jarapeda Sansoñba quidatrāra batabuesia. Mama trā bāsidaa Ramat-Lehi.[†]

18 Sansoñra bio opichia nūmā bērā Ācōrēa quīrā djuburiada nāwā iwiðisia:

-Bla mā, bā nezocaa ādjirāra poyabisia. Mañda īmāra opichiaba idu beubica? īOpichiaba cacua norrabaripedā māra pilisteorā idu jidabica?-

19 Mañne Ācōrēba uriadeba baidoda ītaa bogadrābisia. Sansoñba dopeda cacua ībāsia. Mañ baido Lehiðe ītaa bogadrā bāra trā bāsidaa En-hacore.[‡] Mañra wādi Lehiðe bāla.

20 Israelerā pilisteorā jāwaeda panasidade Sansoñra veinte poa ādji ēdrā bābari basía.

16

Sansoñ Gaza purude bāda

[†] **15:17** Hebreo bedeade Ramat-Lehi trāba jara bāla “burro quidatrā eya zaque.” [‡] **15:19** Hebreo bedeade En-hacore trāba jara bāla: “Quīrā djuburia iwidida baido ītaa bogadrā bā.”

¹ Ewari aba Sansoõra pilisteorã puru Gazadaa wãsia. Mama wérã auduada unupeda idji ume câine wãsia.

² Mañne Gazadebemarãba cawasidaa Sansoõra mama bãda. Mañ carea diamasi purura jürã edadapeda dji purude eda wãbada caita mîrûnape ñapea jãä panesidaa. Ädja nãwã crîchasi ñaa:

-Nu diapeda idji wãbãrlde jidadapeda beadia.-

³ Baribãrl Sansoõra ariquêtrabe cãisia. Piradrãpe ña dji purude eda wãbadada, dji jîrû egorode jou nûmã sida ëüta edasia. Mañgãra dji bacuru caru nûmã sida jüma idji equiade jira edapeda tãmã Hebroõ puru quïrâpe bã eyadaa edesia.

Sansoõ Dalila ume bâda

⁴ Mâwânacarea Sansoõba dewara wérâda awuasia. Mañ wérã Dalila abadara Sorec jewedade babadjia.

⁵ Ewari aba pilisteorã bororãra Dalilamaa wänapeda nãwã jarasidaa:

-Daiba quïrïä panla bãla Sansoõra cûrûgaida jaramärëä idji juerzara cárëneba ze bãda idjaba sãwã idjira poya ñida. Mâwã idjira jñnapeda dai jwawaeda eropanania. Bãla mâwã osira daiza bãa parata torroda mil cien diadia.-

⁶ Mañ carea Dalilaba Sansoõna nãwã iwidisia:

-Mã djuburia, jaradua bã juerzara ¿cárëneba ze bã? ¿Bãra sãwã jñnida panla poya ëdrãrlämärëä?-

⁷ Sansoõba sewa ñeba panusia:

-Siete enedrãma jñcara djiwidiba mãda jñnbãrl, mãra juerza neë ñey. Baridua ëberäca ñey.-

8 Mañ bẽrã pilisteorãba Dalilamaa enedrãma j̄cara djiwidida siete edesidaa. Mañba Dalilaba Sansoñra j̄sia.

9 Aclra pilisteorãda idji dede mĩrũ panã bẽrã Dalilaba j̄igua jarasia:

-¡Sansoñ, pilisteorãba b̄ra jidade zebñadaa!-

Ara mañda Sansoñba j̄carara t̄cuasia oveja cara nayãna bá wãna quírãca. Mañ bẽrã pilisteorãba wadibida cawaðaë basía idji juerzara cãrẽneba ze bñda.

10 Mâwâncarea Dalilaba Sansoñba jarasia:

-¡Bla mñra cûrûgasia! Bla sewada osia. Mñ quírã djuburia, wãrãda jaradua sãwã b̄ra jñnida poya ëdrãrãmãrã.-

11 Sansoñba waya sewaðeba jarasia:

-Mñra j̄cara nayãna djiwidiba jñnibñra juerza neñ þeya. Baridua ëberãca þeya.-

12 Ara mañda Dalilaba j̄cara nayãna djiwidibæba Sansoñra j̄sia. Mañne pilisteorãda idji dede mĩrũ panã bẽrã Dalilaba j̄igua jarasia:

-¡Sansoñ, pilisteorãba b̄ra jidade zebñadaa!-

Ara mañda Sansoñba j̄cara omoa nayãnara t̄cuasia j̄cara chõda quiru quírãca.

13 Mâwâncarea Dalilaba jarasia:

-¡Bla mñra waya cûrûgasia! Bñra sewaida bñla. Mñra wãrãda jaradua sãwã b̄ra jñnida poya ëdrãrãmãrã.-

Sansoñba waya sewaðeba jarasia:

-Mñ buda cada siete panãda wua cabadaðe wua ume ãbaa capeda dji bacurudaa bio jñ nñmsira mñra juerza neñ þeya. [Mñra baridua ëberãca þeya.-

Ara mañda Dalilaba Sansoñra cãibisia. Mañbe idji buda siete cadara wua cabadade wua ume ãbaa casia.]*

14 Mañbe bacuruðaa bio jă nñmpeda jíguá jarasia:

-¡Sansoñ, pilisteorába bvara jidade zebadaa!-

Sansoñra cãi þadada piradræpeda wua cabadara dji bacuru siða idji budaba ëüta edasia.

15 Mâwâncarea Dalilaba jarasia:

-Bla mña quíriä bñada abaria. Mâwâmña mña sewa obaria. Barima übea mña cûrûgabrla. Wadibida jaraë bla bl juerzara cárëneba ze bla.-

16 Dalilaba ewariza ara pichia iwidibadjia. Mâwâ mñä së bla bérä Sansoñra sêpeda beu quíriä nñmesia.

17 Mañ carea idji juerzara cárëneba ze bla wârâda jarasia:

-Mña nazareo bérä mñ budara tñdaca. Mñ papa bñitedalba mña Åcôrë itea þesia. Mñ budada tñdibrla mña juerza neë þeya. Baridua ëberäca þeya.-

18 Dalilaba cawasia Sansoñba jaradara wârâda. Mañ bérä pilisteorä bororâa nñwâ jarabisia:

-Wayacusa zedadua. Sansoñba idji juerzadebemada mña wârâda jarasia.-

Ara mañda pilisteorâra Dalilamaa zesidaa parata diadi carea.

19 Mañbe Sansoñ boro idji þacarade bla de Dalilaba Sansoñra cãibisia. Mañne abâ trñsia Sansoñ buda cada siete panra tñmärëä. Mâwâ Dalilaba

* **16:13** Bedea corchetede bla griego bedeade bla. Hebreo bedeade neëa.

Sansoñra biĕ osia. Juerza bara b adada Sansoñra juerza ne  besia.[†]

20 Ma be Dalilaba j gua jarasia:

–¡Sanso , pilisteor ba b ra jida e zeb adaa!–

Ara ma da Sansoñra  r mapeda   dr ida cr chasia na na   dr bari b da qu r ca. Barib r  adua b sia  c r r ra idji ume b adada  y  w sida.

21 Ma be pilisteor ba idjira jidapeda  idji daura nu ta peda Gaza purudaa edesidaa. Mama bronce o a carena omoaba j napeda preso b sidaa. Ma ne trigora yude b abibadjidaa.

22 Barib r  idji budara waya ureab r  bas a.

Sanso  beuda

23 Sanso ra preso jidapedada b r  pilisteor  boror da dji j residaa  dji  c r r  Dago a ne babue diacuadi carea idjaba b sida o i carea. M w  o pan ne n w  tr  sidaa:

Dadji  c r r  Dago ba dadj a dji qu r u  Sanso ra poy-abisia.

24 Puruba Sanso  unusida e  d jir a b da  dji  c r r  Dago a n w  tr  sidaa:

Dadji  c r r  Dago ba dadj a dji qu r u  Sanso ra poy-abisia.

Dadji n u  r barira, dadji  ber r  beabarira poy-abisia.

25  d jir ra bio b sida duan  b r  Sanso  carea ip da qu r a panasidaa. Ma n  b r  iwidisidaa Sanso  enenam r  . Ara ma da preso b bada dedeba enenapeda  idji carea bio ip dasidaa. Ma ne  dji  c r r  Dago  de droma de j r u  um  pan   si n m sidaa.

---

† **16:19** Hebreo bedeade ma n  vers culora ebuda b  a.

26 Cūdraba Sansoõra j̄wade errebaři edebadjia.
Mañne Sansoõba cūdraa nāwā jarasia:

-Māra de j̄rū caita ededua. Mañnaa chū nūme
quïriā b̄la.-

Ara mañda cūdraba idjira de j̄rū caita edesia.

27 Mañ dede pilisteorā bororāda jūma panasiðaa.
Umaquïrāba, wērārā bida dera bira nūmasia.
Mañ awara dejā ñtlara b̄de pilisteorāra tres mil
panasiðaa. Adjirā bida Sansoõ ac̄ panlne ipida
panasiðaa.

28 Mañne Sansoõba Ācōrēa nāwā iwidisia:

-Mā Boro Ācōrē, mā djuburia māa iwidī b̄la
ūrīdua. Waya b̄arima aba māra juerza bara
b̄lada māa pilisteorā quenai carea mā daura
nuëtapedađa b̄erā.-

29-30 Mañbe idji j̄waba tā j̄rlasia dji ēsibema de
j̄rū umé panlda. Mañ de j̄rūba dji de borora
eronūmasia. Mañne idji j̄waba de j̄rūra umena
tāpeda nāwā b̄iasia:

-jMāra pilisteorā ume beuya!-

Mañbe jūma idji juerzaba chābaribl̄de pilis-
teorā ācōrē Dagoõ de dromara ādji bororā ñrā,
dewararā ñrā bida todogozoasia. Sansoõ sida beu-
sia. Māwā idji beusi ewariđe Sansoõba piliste-
orāra auduara quenasia idji zocai baside quenana
cāyābara.

31 Māwānacarea idji djabarāba, jūma idji zeza
ēberārā bida idjira edađe wāsidaa. Mañbe
jēda ededapeda tl̄barisidaa idji zeza Manoa
tl̄baripedada uriđe Zora puru idjabā Estaol
puru ēsi. Sansoõra veinte poa israelerā ēđrā b̄lbari
basía.

**Ãcõrẽ Bedea
New Testament in Emberá, Northern
(PM:emp:Emberá, Northern)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Emberá, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Emberá, Northern

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
f9d422da-2e22-541c-afc9-8fe7130d391e